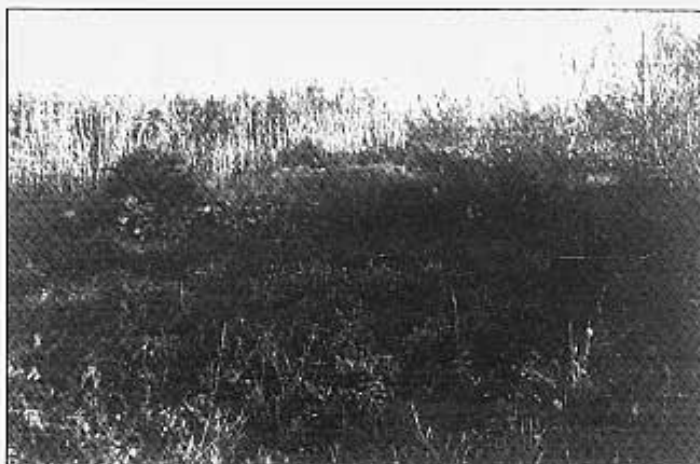

La sèquia darrere la sènia de Botiga.

Restes de les parets de la bassa.

banda, a l'indret de l'hort de Panduro i sense assut, hom canalitzava d'aigua del riu mitjançant l'amuntegament de sorra i grava vers una sèquia de poca llargada. No cal dir que després de cada riuada calia refer-ho tot. D'altra banda, la sèquia que venia de l'assut (la més curta de tota la xarxa).

L'assut s'hi troba dins el barranc de Borrell a la mateixa partició de les parcel·les de Vicente Beltrán Centelles, i de Rosita Vaquer. Té forma de mitja lluna, de paret vertical feta amb blocs de pedra units per morter. La desmesurada crescuda de l'octubre de 1994 el va esbroquellar pel bell mig, lloc per on passa, a hores d'ara tota l'aigua. Miguel Boira em va acompanyar, va estar difícil el poder arribar-hi sortejant canyes i albarzers.

La sèquia i els hortets que hi havia entre l'assut i el pont, romanen ensorrats per la terra que hi van llençar en refer la carretera, per això la vegetació en trobar terra nova ha crescut desorbitadament. Els horts d'ambdós costats del pont agafaven, per regar, l'aigua de la sèquia. La sènia de Botiga podia optar-ne.

Des del camí del molí la Cava estant es pot veure un tram de sèquia, s'hi pot seguir fins ben a prop del pont, uns metres abans els albarzers no permeten de seguir-la. Però em vaig entossudir, era com un reple

verue com se'n sortia del pont. Capejant els albarzers i la resta de la brossa amb una forca i una corbella, vaig obrir-me pas seguint la paret del pont. Per fi vaig veure la canalera, de forma quadrada, que surt paral·lela a l'ull del pont (podia passar una persona a quatre cames per netejar-la). Menys sortat vaig estar pel que fa a la recerca d'unes xifres gravades a les pedres del molí, de les quals n'ha sentit parlar Vicente, però no se'n recorda si eren a les pedres que encara hi romanen o en les pedres que s'emportà son avi per fer el nou mas (tal vegada ens pogués aclarir la data de construcció).

Cal esmentar que la pedra del molí de l'habitatge del Batlle, fou emprada per l'avi de Vicente en bastir el nou edifici de la Cava. Fins i tot les moles, esclafades d'abans, també somnien llurs passades ventures i desventures dins les parets del nou mas del molí la Cava.

L'últim habitant fou Francisco Vives Beltrán, conegut per "Fraisco l'Algà", (la referència a la procedència de sa família, a un mas de Benassal anomenat l'Algà), o "Fraisco la Mata". De fadrí vivia amb son pare, son germà Benito i la resta de la família al molí de la Cava. En casar-se, l'any 1930, passà al molí del Batlle, lloc on nasqué la

seva filla Paquita. La venda era en condicions, però el molí ja era tot mal més. No podem precisar quan va deixar de molre. Durant la guerra, Francisco se'n va anar al mas de la Senyora, després va viure al poble i més tard a la Mata, és per això que el coneixen com "Fraisco la Mata".

Sa filla Rosarito va sentir a son pare que durant una forta crescuda del barranc i del riu s'ofegaven els bacons i el carro surava, tocant amb les barres el sostre.

També hi han viscut son pare de "Paco el Mellat" i, de fadrina, la dona del tio Jaume "el corretger", pare de Julio Espinosa.

Restes del cup esborrades per les canyes.